

**Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sanāksme
„Darbības virzieni un perspektīvas Inšeonas deklarācijas „Izglītība 2030”
īstenošanai”**

Sanāksmes laiks: **2015.gada 11.septembris**

Sanāksme notiek: Dabas aizsardzības pārvaldes birojs, Salacgrīva, Rīgas iela 10 a, LV 4033

Sanāksme sākas: 14:15

PROTOKOLS Nr.14

Sanāksmi vada:

Mārīte Seile

Izglītības un zinātnes ministre, Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem”
priekšsēdētāja

Sanāksmē piedalās:

Konsultatīvās padomes dalībnieki vai delegētie pārstāvji		
	Vārds, Uzvārds	Institūcija
1.	Ingus Allīks	Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietnieks
2.	Guntars Catlaks	Valsts izglītības satura centra direktors
3.	Dženija Dzirkale-Maļavkina	Latvijas Nacionālās bibliotēkas Mācību centra vadītāja
4.	Andris Eglājs	Biedrības “Latvijas lauku forums” pārstāvis
5.	Ludmila Ļevančuka	Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma direktores vietniece audzināšanas darbā
6.	Edgars Paulovičs	Zemgales plānošanas reģiona projektu vadītājs
7.	Māra Sīmane	Pārresoru koordinācijas centra Attīstības plānošanas nodaļas konsultante
8.	Rihards Vijums	Latvijas Studentu apvienības pārstāvis
9.	Jānis Vucāns	Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājs
10.	Gundega Zemtūre	Biedrības „Vecāki par izglītību” pārstāve

Novērotāji, eksperti, sanāksmes organizatori		
	Vārds, Uzvārds	Institūcija
1.	Baiba Moļņika	UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāra p.i.
2.	Sarmīte Pulste	UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Zinātnes sektora vadītāja

Darba kārtība:

1. Ievadvārdi:

- Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministres, konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" priekšsēdētājas Mārītes Seiles uzruna;

2. Ievirze diskusijā - Prezentācija „Konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbības perspektīvas Inšeonas deklarācijas „Izglītība 2030” īstenošanai”

- Baiba Moļņika, UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i.

3. Diskusija par grozījumiem konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” nolikumā (MK noteikumi Nr. 529)

1.

Sanāksmi atklāj izglītības un zinātnes ministre un konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" priekšsēdētāja Mārīte Seile, uzsverot, ka šodienas sanāksmes uzdevums ir paraudzīties, kā ir veicies ar globālā rīcības plāna „Izglītība visiem” īstenošanu un iepazīties ar Inšeonas deklarāciju „Izglītība 2030”. Tāpat arī plānots izvērtēt, kas būtu maināms un izceļams konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" turpmākajos rīcības virzienos, ņemot vērā Inšeonas deklarācijā noteikto.

2.

Sanāksmes vadītāja Mārīte Seile aicina UNESCO LNK ģenerālsekretāra p.i. Baibu Moļņiku sniegt nelielu apkopojumu par konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” paveikto un iepazīstināt ar Inšeonas deklarāciju „Izglītība 2030”. (*Pielikumā prezentācija par konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbību*).

Baiba Moļņika informē, ka no 2008.–2014. gadam konsultatīvā padome "Izglītība visiem" kā mūžizglītības attīstības padome savās sanāsmēs ir skatījusi tēmas, kas skar šādus izglītības attīstības aspektus: 1) Izglītība sociālai iekļaušanai; 2) Izglītība darba tirgum; 3) Izglītība pašrealizācijai mūža garumā; 4) izglītība pilsoniskai līdzdalībai. (*Pielikumā kopsavilkums par konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” darbu no 2008.-2014. gadam*).

Inšeonas deklarācijā, kas tika izstrādāta, aktīvi apmainoties viedokļiem un konsultējoties ar dalībvalstīm, ir definēts globālais izglītības mērķis līdz 2030. gadam un tas skan: „Nodrošināt iekļaujošu, kvalitatīvu un taisnīgu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem”. Deklarācijā ir minēti vairāki atslēgas vārdi. Viens no tiem ir *pieejamība*. Tas definē kvalitatīvas izmaiņas, jo līdz šim runa bija obligāto bezmaksas pamatskolas izglītību, bet nākotnē par 12 klašu izglītību. Vēl nozīmīgi vārdi ir *taisnīga* un *iekļaujoša izglītība*, kas vērsti uz dzimumu līdztiesību veicinošu izglītību, visa veida segregācijas izskaušanu, un īpašu uzmanības pievēršanu mācāmajiem ar īpašām vajadzībām. Atslēgas vārds *kvalitāte*, kura īstenošanā nozīmīgs ir skolotājs, kas palīdz gan attīstīt mācāmo prasmes, gan sniegt zināšanas, kas ir noderīgas turpmākajā dzīvē. Mūžizglītības pieeja un sasniedzami rezultāti arī ir atslēgas vārdi Inšeonas deklarācijai.

Atbilstoši Inšeonas deklarācijai ir izstrādāti septiņi apakšmērķi izglītībā, kuri visi ir saistīti ar iepriekš minētajiem atslēgas vārdiem. Rīcības plāns globālo mērķu īstenošanai tiks apstiprināts UNESCO Ģenerālās konferences 38.sesijas laikā novembra sākumā, kurā notiks augsta līmeņa izglītības ministru tikšanās.

M. Seile piebilst, ka atslēgas vārds kvalitatīva izglītība ir svarīgs un aktuāls arī Latvijā, un UNESCO noteiktie indikatori mērķu izpildei palīdzēs veidot daudzpusīgu diskusiju par šo nozīmīgo jautājumu.

J.Vucāns jautā, vai atslēgas vārds taisnīgums ir saistīts tikai ar segregāciju vai arī, tas tiek skatīts plašākā kontekstā.

B.Moļņika uzsver, ka skaidrojums ietver tiesības uz izglītību visplašākā nozīmē un aicina konsultatīvās padomes locekļu izteikt savus priekšlikumus, kā latviski skaidrot Inšeonas deklarācijā minētos atslēgas vārdus.

I.Alliks piekrīt, ka Latvijas dokumentos daudzi termini ir plašāk jāpaskaidro, lai varētu saprast to plašāko nozīmi.

3.

M.Seile pateicas B.Moļņikai par informāciju un aicina viņu iepazīstināt konsultatīvās padomes locekļu ar piedāvātajām izmaiņām konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” nolikumā. Priekšlikumi sagatavoti atbilstoši „Izglītība 2030” virsmērķim un paredz darbības virzienus, kuros visi kopīgi varētu strādāt, lai nodrošinātu iekļaujošu taisnīgu un kvalitatīvu izglītību, kā arī veicinātu mūžizglītības iespējas katram.

B.Moļņika informē, ka piedāvātās izmaiņas tika sagatavotas saskaņā ar Latvijas izteikto pozīciju Inšeonas deklarācijas sagatavošanā. Atslēgas vārdi no Latvijas puses ir dažāda veida prasmes, vide (pieejama, iekļaujoša) un mūžizglītības princips.

B.Moļņika iepazīstina ar līdzšinējo konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” nolikumā noteikto mērķi un darbības virzieniem un piedāvāto mērķi jaunajā nolikumā, kas sasaucas ar Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.-2020. gadam notiekot mērķi. Piedāvā teksta reakcija: „Padomes mērķis ir veicināt ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību, privātā sektora, sabiedrisko un starptautisko organizāciju sadarbību un saskaņotu rīcību, lai nodrošinātu iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību un veicinātu mūžizglītības iespējas visiem.”

I.Alliks piebilst, ka dažādi var skaidrot vārdus iekļaujošu un taisnīgu, un tas var izsaukt diskusijas par minēto jēdzienu skaidrojumu.

G.Catlaks skaidro, ka latviski vārds taisnīgi nozīmē to, ka visiem tiek nodrošināts viens un tas pats, savukārt vārds līdztiesība nozīmē, ka tiek dotas papildu iespējas, lai cilvēki sasniegtu vienu un to pašu, un ierosina aizstāt vārdu taisnīgu ar vārdu līdztiesīgu.

B.Moļņika rosina domāt arī par terminu mūžizglītība, jo Latvijā ar vārdu izglītība visbiežāk saprot formālo izglītību. M.Seile ierosina lietot terminu mūžmācīšanās. J.Vucāns piebilst, ka var lietot vārdu savienojumu - mācīšanās mūža garumā.

Sēdes dalībnieki secina, ka konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” mērķi varētu izteikt šādā redakcijā: „Padomes mērķis ir veicināt ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību, privātā sektora, sabiedrisko un starptautisko organizāciju sadarbību un saskaņotu rīcību, lai nodrošinātu iekļaujošu, līdztiesīgu un kvalitatīvu izglītību un veicinātu mūžizglītības iespējas visiem”.

B.Moļņika iepazīstina ar 1.rīcības virzienu „Sekmēt mūžizglītības iespēju pieejamību dažādos izglītības līmeņos, tostarp atbalstot profesionālās un tehniskās izglītības pilnveidi, neformālā un ikdienējā izglītībā apgūtu dažādu prasmju atzišanu, kā arī mērķtiecīgu IKT izmantošanu izglītībā.”

Dž. Dzirkale-Maļavkina uzsver, ka visi vārdi viens otru papildina, pieaugušo izglītība ir dažādos izglītības līmeņos un, lai to īstenotu, tai ir jābūt līdztiesīgai un iekļaujošai, jādomā par tās kvalitāti, un tostarp ITK iesaisti un, lai rezultātā cilvēks iegūst apliecinājumu par savām kompetencēm. Tādēļ šie jēdzieni labi saistās kopā.

J.Vucāns ierosina precizējumu „... neformālā izglītība un ikdienējā mācīšanās...”

I.Alliks ierosina atšifrēt abrivatūru IKT „Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas”

M.Sīmane uzsver, ka Latvijas mēģina sasniegt mūžizglītības mērķi - 15% no iedzīvotāju skaita izglītībā un mazināt strādājošo nabadzību. Pieaugušo izglītība ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, kas var sekmēt strādājošo labklājību. Līdz šim nozīmīgu darbu ir darījusi Labklājības ministrija, strādājot ar bezdarbnieku apmācību. Bet cilvēkiem nav jāklūst par bezdarbniekiem, lai viņi varētu iegūt izglītību, kas viņiem būtu lietderīga un ar kuru viņi varētu pienācīgi pelnīt. Liels izaicinājums šobrīd pieaugušo izglītībā ir – kādā veidā var palīdzēt pieaugušiem, strādājošiem cilvēkiem identificēt to kompetenču kopumu, kuru viņiem trūkst, un piedāvāt izglītību, lai viņi varētu uzlabot savas prasmes. Diemžēl pašreiz tās amatpersonas, kurām ir zemāks atalgojums, nevar atļauties izglīties, piedalīties mūžizglītībā. Parasti cilvēki piedalās mūžizglītībā, ja viņiem ir pietiekami līdzekļi, vai arī bezdarbnieka statuss. Jāmeklē veidi kā pieaugušo izglītības sistēmu salāgot ar indivīda vajadzībām, kā arī ar sabiedrības grupu vajadzībām.

Sēdes dalībnieki secina, ka 1.rīcības virzienu varētu izteikt šādā redakcijā: „Sekmēt mūžizglītības iespēju pieejamību dažādos izglītības līmeņos, tajā skaitā atbalstot profesionālās un tehniskās izglītības pilnveidi, neformālā izglītībā un ikdienējā mācīšanās apgūtu dažādu prasmju atzišanu, kā arī mērķtiecīgu Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izmantošanu izglītībā.”

B.Moļņika iepazīstina ar 2.rīcības virzienu „Sekmēt zināšanu, prasmju un attieksmju apguvi, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību caur izglītību ilgtspējīgai attīstībai, ilgtspējīgu dzīvesveidu, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu, cieņu pret kultūras daudzveidību un atzīstot kultūras nozīmi ilgtspējīgā attīstībā.”

Sēdes dalībnieki secina, ka 2.rīcības virzienu varētu izteikt piedāvātajā redakcijā.

B.Moļņika iepazīstina ar 3.rīcības virzienu „Veicināt iekļaujošu izglītību un attīstību veicinošu mācību vidi.” Šajā virzienā tiek atklātas caurviju tēmas – ilgtspējīgs dzīvesveids, līdztiesība, miera un nevardarbības kultūras, globālais pilsoniskums, kultūru daudzveidība.

I.Alliks uzsver, ka sabiedrībai ir grūti paskaidrot terminu globālais pilsoniskums.

B.Moļņika piebilst, ka šobrīd globālais pilsoniskums konkurē ar izglītību ilgtspējīgai attīstībai konceptu un globālajam pilsoniskumam pievēršas visas lielās starptautiskās organizācijas. Terminu globālais pilsoniskums var labi skaidrot citējot Raini „Es pasaul's daļa atbildīgs par visu”.

Sēdes dalībnieki secina, ka 3.rīcības virzienu varētu izteikt piedāvātajā redakcijā.

B.Moļņika informē, ka sagatavotās izmaiņas konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” nolikumā tiks saskaņota ar Izglītības un zinātnes ministrijas juristiem un gala variants tiks izsūtīt visiem padomes locekļiem. B.Moļņika aicina konsultatīvās padomes locekļus izteikt priekšlikumus diskusiju tēmām nākamajām padomes sēdēm un ierosina vienu no tuvākajām sēdēm veltīt iekļaujošai izglītībai.

G.Zemture, uzsver, ka liela nozīme visu rīcības virzienu īstenošanā ir skaidrojošam darbam, īpaši runājot par iekļaujošo izglītību. Bieži vien sabiedrība nesaprot, kādus ieguvumus katram konkrētajam bērnam var dot iekļaujošas izglītības principi.

E.Paulovičs piebilst, ka nepieciešami apmācīti cilvēki, kas skaidro dažādus izglītības aspektus, pašvaldībās būtu jābūt cilvēkam pie, kura var vērsties ar dažādiem jautājumiem un saņemt skaidrojumu.

Dž. Dzirkale-Maļavkina uzsver, ka Latvijas Nacionālā bibliotēka veido izglītības vidi, kurā cilvēki nāk ikdienēji macīties, bet esam piesardzīgi lietojot terminu iekļaujoša, jo bieži vien to pārprot un domā, kas tas saistīts ar cilvēkiem ar speciālām vajadzībām.

B.Moļņika ierosina, ka konsultatīvās padomes „Izglītība visiem” sēdē, kas būs veltīta iekļaujošajai izglītībai, Latvijas Nacionālā bibliotēka un Labklājības ministrija varētu stāstīt par savu pieredzi šajā jomā.

M.Seile pateicas visiem klātesošajiem, iepazīstina ar tēmām nākamajām sēdēm un aicina konsultatīvās padomes locekļiem ieteikt tēmas un dalīties ar savu pieredzi un labās prakses piemēriem. Piedāvātās tēmas nākamajām sēdēm:

- Iekļaujošas izglītības veicināšana (Izglītības un zinātnes ministrija).
- Diskusija par valsts pārvaldes nodarbināto profesionālās kompetences paaugstināšanu (Valsts administrācijas skola).

Protokola pielikumi: <http://failiem.lv/u/eaphzml>

Sanāksmi slēdz plkst. 15:15

Sanāksmes vadītāja:

Mārīte Seile

Protokolēja:

Sarmīte Pulste